

äfvén absolut (i st. f. angripas af röta) i bem. af: skämmas, taga skada, börja ruttna, t. ex.: *Köttet har redan blifvit något angripet.* — 2) Säges om för helsan skadliga ämnen. *Delta medel a-per bröstet.* — *Syn.* Afficiera. — 3) (mindre brukl.) Gripa sig an med, begynna. *A. ett företag.* — *Gripa än* förekommer stundom.

ANGRIPANDE, n. 4. Handlingen att angripa.

ANGRIPARE, m. 3. En som angriper; se ordet *Anfalla*, bem. 1, 2 o. 3.

ANGRIPLIG, a. 2. (föga brukl.) Som kan angripas.

ANGRÄNSA, v. n. 1. Gränsa intill, ligga med sina gränser intill. *All jord, som a-r.* — *Angränsande*, n. 4.

ANGRÄNSANDE, a. p. 1. Som angränsar. *A. ägor.* — *Syn.* Tillgränsande, Närgränsande, Närliggande, Tillstötande.

ANGÅ, v. a. 2. (böjes som *Gå*) 1) Stå i något slags närmare eller fjernare förhållande till; hafva sammanhang, beröring med; hafva afseende på. *Det a-r er fördel.* *Det a-r lif och ära.* *Hvad a-r mig deras tråta?* *Det a-r mig ej.* *Hvad honom a-r, så är min tanka . . .* *Hvad a-r påståendet, att . . .* — *Syn.* Anbelanga, Beträffa, Anbeträffa, Röra, Handla om, Vidkomma. — 2) Handla om, afhandla. *Denna skrift a-r läkekonsten.* — Partikeln kan i detta ord icke skiljas ifrån verbet. *Gå an* har en helt annan betydelse.

ANGÄNDE, a. p. 1. Som angår. *Hur går det med måtet a. mordet på N.?* — Ordet nyttjas ganska ofta absolut, såsom preposition, och betyder då: *Hvad angår*, i afseende på, beträffande, t. ex.: *A. denna sak äro meningarne delade.* *A. dina besvär, så . . .* — *Syn.* Anbelangande, Anbeträffande, Rörande, Beträffande, Vidkommande.

ANGÖRA, v. a. 2. (böjes som *Göra*) (sjöt.) Segla mot ett land, för att få det i sigte. *A. norska kusten.* — *Angörande*, n. 4.

ANHALA, v. a. 1. (sjöt.) Hala till. Jfr. *Hala*.

ANHANG, n. 3. Samteliga de, som gynna en persons läror, afsigter och sträfanden. Säges vanligtvis i dålig mening. *Skaffa sig ett a. Jag trotsar honom och hans a.* — *Syn.* Se *Parti*.

ANHÅLLA, v. a. 3. (böjes som *Hålla*) 1) Tvinga någon att stanna, för att göra reda för sig eller uppfylla ens begär i något afseende. *En hustru, som bar ett knytle, blef nyligen a-llen på gatan af en polisbetjent, men gjorde reda för åtkomsten. På vägen blef jag a-llen af röfvare, som begärde min börs och mitt ur.* — 2) Fasttaga, bemäktiga sig, gripa. *A. tjuftar, spioner. A. varor under beslagsanspråk.* — V. n. Höfligt, ödmjukt eller vördnadsfullt begära. *A. hos någon om något. A. om en flickas hand. Jag anhöll hos honom, att han måtte gynna mitt förhåfvande. Jag a-ller, att ni täckes med första hedra mig med ett besök.*

ANHÅLLAN, f. sing. indef. Höflig, ödmjukt eller vördnadsfull begäran. *Min a. är, att ni ville hålla till godo med detta.*

ANHÅLLANDE, n. 4. 1) Handlingen, då man anhåller. — 2) Se *Anhållan*.

ANHÄNGARE, m. 3. En, som gynnar en persons läror, afsigter eller sträfanden; äfv. den, som är tillgifven ett parti, en sekt, en lära, ett system, o. s. v. Brukas både i god och dålig bemärkelse. *Daljunkaren fick många a. Platons, Socrates', Luthers, Erik Jansons a. Han är en stark a. af Hegels filosofi, af den italienska*

musiken, af nya skolan i vitterheten. — *Syn.* Medhållare, bekännare.

ANHÄNGIG, a. 2. (jur.) Som är under domstols handläggning och afdömande. *Saken är a. vid N. häradsvrätt. Målet har länge varit a-t hos konsistorium.*

ANHÄNGIGGÖRA, v. a. 2. (böjes som *Göra*) Draga under domstols afgörande.

ANHÄNGIGHET, f. 3. (jur.) Ett måls varande under domstols ompröfning.

ANHÖRIG, a. 2. Som tillhör en persons närmare slägt; närskyld. *A. person, a. ung man.* — Brukas mest som substantiv, t. ex.: *Hans a-e. Det är en a. till mig.* — *Syn.* Se *Släktig*.

ANIMAL, --äl, ell. **ANIMALISK**, a. 2. (vetensk.) 1) Som tillhör eller har afseende på djurlifvet. *Det a-a lifvet. A-a funktioner.* — 2) Som utgör beståndsdel af en djurkropp eller derifrån härrör. *A-a ämnen, födoämnen, oljor. A. föda.* — Stundom, ej alltid, kan ordet återgifvas med *Djurisk, Djur-*. — Motsats till *Vegetabilisk, Mineralisk*.

ANIMAL-MAGNETISM, --äl---issm, m. 3. Viss kraft, isynnerhet hos retliga människor, hvilken dels uppenbarar sig utan yttre inverkan, dels väckes af andra, genom sakta strykning med fingerspetsarna eller med en magnet, och hvarigenom menniskan försänkes i en sömn af eget slag ('magnetisk sömn), så att hon ser, vet och förstår, hvad som i det naturliga tillståndet ligger utom gränsen för hennes andeliga och kroppsliga sinnen.

ANIMERA, v. a. 1. Lifva, upplifva.

ANING, f. 2. 1) Oförklarlig förkänsla af någon tillkommande händelse. *Jag hade en a., att så skulle gå. Ser man det! min a. slog in.* — 2) Misstanka. *Hon hade ej minsta a. om denna intrig.* — *Ss.* *A-sgå/va, -sförmåga.*

ANINGSSINNE, n. 4. Särskilt andligt sinne hos människan, hvarigenom hon antages äga förmågan af aningar.

ANIS, m. 3. sing. Kryddväxt, inhemsk i Syrien och Egypten, med välsmakliga, helsosamma frön, som begagnas till beredande af: *A-bröd, A-brännvin* eller *A-likör; A-olja, A-konfekt, A-socker, A-vin*, m. m.

ANISBLOMMOR, f. 1. pl. Benämning i Nerike på Linnea borealis. Kallas äfvén *Jordkronor, Hindblommor*, m. m.

ANJOVIS, se *Ansjovis*.

ANKA, f. 1. 1) En artförändring af Gräsanden, större än denna. *Turkisk A.*, se *Desmansand*. — 2) (fig. skämtv.) Stackare. *Din arma a.*

ANKÄR, se *Ankare*.

ANKAR, n. 3. o. **ANKARE**, n. 4. 1) Stort, på fartyg brukligt jernredskap, bestående af en lång, grof stång, kallad läggen, vid vars nedra ända hakar eller klor, kallade armar, utgå i spetsig vinkel, och vid vars öfra ända en ring är fästad, hvari ankartåget fastgöres, för att såmedelst kunna nedsänkas till sjöbotten, hvarest det med sina klor fastnar och kvarhåller fartyget på samma ställe, genom ankartåget, som fastgöres vid däck. *Kasta, fälla a. Lysta, lätta a.*, uppvinna det ur sjön. *Ligga för a. A-et är upp och ned*, då ankartåget står lodrätt. *A-et är under kran*, då kattblocket är tätt vid kranbjelken. *A-et är oklart*, då ankartåget eller bojrepet virat sig, eller har törn om stocken eller armen. *A-et hoppar*, då ankaret sackar, vid hård botten. *A-et är hoppets sinnebild.* — 2) Jernkors eller jernhake i murar, för att gifva dem styrka eller binda dem tillsammans med andra murar. — 3) (fig.)